

Valtuustoaloite 16.2.2026 Ilmastosuunnitelman kehittäminen ja valtuustoon vieminen

RAKYL 15.04.2026

136/11.00.01/2023

Valmistelija

Ympäristösuunnittelija Pirkko Räikkönen
pirkko.raikkonen@savonlinna.fi, p. 044 417 4687

Selostus

Kaupunginhallitus on 23.02.2026 § 48 päättänyt panna täytäntöön kunnanvaltuustossa 16.2.2026 §:ssä 17 käsitellyt valtuustoaloitteet. Näistä Tero Juutin valtuustoaloite Savonlinnan ilmastosuunnitelman kehittämiseksi ja valtuuston viemiseksi on ohjattu valmisteltavaksi ympäristönsuojelupalveluissa ja käsiteltäväksi rakennus- ja ympäristölautakunnassa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettu 12.3.2026 aloitteen valmistelusta rakennus- ja ympäristölautakunnan huhtikuun 2026 kokoukseen. Aloite on pöytäkirjan liitteenä A.

Aloitteessa esitetään:

- kaupungin ympäristösuunnittelijan vuonna 2023 kaupunginjohtajan johtoryhmän toimeksiannosta laatiman ilmastosuunnitelmaluonnoksen päivittämistä ja sen viemistä valtuuston hyväksyttäväksi.
- selvitettäväksi vihreän siirtymän hankkeiden rahoitusmahdollisuuksia.
- selvitettäväksi ilmasto- ja energiatehokkuussopimusten (mm. JETS, HINKU ja EU:n ennallistamisasetus) mahdollisuuksia, kustannuksia sekä hyötyjä ja näiden tuomista päätöksentekoon.
- Savonlinnan kaupungin asettavan tavoitteeksi saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä.

Savonlinnan kaupungin hallintosäännön 6 §:n mukaisesti rakennus- ja ympäristölautakunta valvoo ja edistää ympäristön- ja luonnonsuojelua kaupungissa ja tässä tehtävässä mm. valmistelee kaupunginhallitukselle luonnonsuojelulaissa (9/2023), ympäristönsuojelulaissa (527/2014) ja muissa ympäristönsuojelun erityislaeissa tarkoitetut asiat, ellei niitä ole määrätty muun toimielimen tehtäväksi.

Hallintosäännön 3 luvun 3 §:n mukaisesti kaupunginhallituksen tehtävänä on mm. edistää tehokkaan ja taloudellisen toiminnan sekä kestäväen kehityksen toteuttamista toimialoilla ja keskushallinnossa sekä huolehtia kuntien välisestä yhteistyöstä. Hallintosäännön 7 luvun 28 §:n mukaan kaupunginhallitus vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä, antaa tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta sekä määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

Ilmastosuunnitelmaluonnoksen päivittäminen ja sen vieminen valtuuston hyväksyttäväksi

Kunnilla on keskeinen ja käytännönläheinen rooli ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Kunnat vaikuttavat päästöihin sekä omalla suoralla toiminnallaan että maankäytön, palveluiden, hankintojen ja elinympäristön kehittämisen kautta. Ilmastotyö on kunnalle samalla elinvoimapolitiikkaa, talouden hallintaa, riskienhallintaa ja varautumista sekä asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä.

Ilmastosuunnitelma toimii kunnalle strategisena työkaluna, joka kokoaa yhteen lakisääteiset velvoitteet, vapaaehtoiset sitoumukset ja paikalliset

kehittämistavoitteet. Ennen ilmastosuunnitelman laatimista tulisi olla tiedossa, millaisiin vapaaehtoiisiin sitoumuksiin Savonlinnan kaupunki liittyy tai haluaa liittyä mukaan. Tästä päättää hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallitus.

Asiassa on huomioitava, että päivitettäväksi esitetty ilmastosuunnitelmaluonnos on ollut osa kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksellä 20.04.2022 § 66 hyväksyttyä Kestävän kehityksen ohjelmaa, joka on päivitettävä kaupunkistrategian 2026-2029 mukaiseksi. Erillisen ilmastosuunnitelman päivittämisen sijaan on mahdollista huomioida ilmastosuunnitelma osana kestävän kehityksen ohjelmaa.

Ehdottomana edellytyksenä ilmastosuunnitelman valmisteleminen ympäristönsuojelupalveluissa on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitaminen priorisoidaan. Aikataulu ja resurssit tarkentuisivat työn edetessä.

Vihreän siirtymän hankkeiden rahoitusmahdollisuuksien selvittäminen

Vihreän siirtymän edistäminen on yksi keskeisimpiä tavoitteita niin kansallisesti kuin EU:n tasolla. Rahoitusta erilaisille elinkeinorakenteen uudistamiseen, työllisyyden ja osaamisen parantamiseen sekä osallisuuden lisäämiseen tähtääville hankkeille tarjoavat Euroopan sosiaalirahasto (ESR+), Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) ja Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF). Ennalta arvioiden rahoitusmahdollisuuksien tarkempi kartoittaminen ja hyödyntämisesitysten laatiminen edellyttäisivät poikkihallinnollista valmistelua kaupungin organisaatiossa.

Hankkeiden rahoitusasiat on lähtökohtaisesti hoidettu kullakin toimialalla tai kussakin yksikössä. Koko kaupunkiorganisaation kattava vihreän siirtymän hankkeiden rahoitusmahdollisuuksien selvittäminen edellyttäisi toimialojen yhteistyötä tai erillistä koordinaattoria.

Ilmasto- ja energiatehokkuussopimusten mahdollisuudet ja näiden tuominen päätöksentekoon

Ilmasto- ja energiatehokkuussopimuksista yleisimmin tunnustettuja ovat Hinku, Julkisen alan energiatehokkuussopimus sekä Covenant of Mayors -sitoumus. Nämä ovat vapaaehtoisia sopimuksia ja sitoumuksia, ja liittyvien kuntien on sitouduttava noudattamaan tiettyjä tavoitteita ja kriteerejä. Näiden lisäksi on erilaisia Kestäviin hankintoihin ja Green Deal -tyyppisiä vapaaehtoisia sopimuksia sekä kuntien ilmastotyön vertais- ja kehittämisverkostoja.

Ilmasto- ja energiatehokkuussopimukseen liittyminen kuuluu kaupunginhallituksen toimivaltaan, joten kaupunginhallitus päättää, mitä vaihtoehtoja selvitetään tarkemmin ja mitä ei mahdollista päätöksentekoa varten. Jos selvitys halutaan tehdä kaupungin omana työnä, selvitys vaatii poikkihallinnollista yhteistyötä eri toimialojen välillä. Mahdolliset konsultti- tai lisäselvitystarpeet on arvioitava erikseen, mikäli niitä katsotaan tarvittavan.

- **Hinku-verkosto** on vapaaehtoinen kuntien verkosto, jota koordinoi Suomen ympäristökeskus. Hinku-verkoston tavoitteena on, että jäsenkunnat vähentävät kasvihuonekaasupäästöjään vähintään 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Kunta sitoutuu

tekemään kunnianhimoista ja kokonaisvaltaista ilmastotyötä ja raportoimaan edistymisestään säännöllisesti.

- **Julkisen alan energiatehokkuussopimus** vuosille 2026–2035 on työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston, Kuntaliiton ja Maakuntien tilakeskuksen välinen vapaaehtoinen sopimus valtion ja kuntasektorin välillä. Sopimus kannustaa kuntia ja kuntayhtymiä parantamaan rakennustensa ja toimintojensa energiatehokkuutta. Mukaan liittyvät kunnat asettavat energiansäästötavoitteet ja raportoivat saavutuksista.
- **Covenant of Mayors** eli kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopopimus on Euroopan komission aloitteesta vuonna 2008 käynnistetty ilmasto- ja energiasitoumus paikallistason toimijoille. Sen tavoitteena on vahvistaa kaupunkien roolia ilmastomuutoksen torjunnassa. Sopimus kattaa sekä ilmastomuutoksen hillinnän että sopeutumisen. Kunta sitoutuu EU:n ilmasto- ja energiatavoitteisiin, laatii kestävän energia- ja ilmastosuunnitelman (SECAP) ja raportoi toimenpiteistä ja vaikutuksista.

Lisäksi alueelliset toimijat, kuten maakuntaliitot ja energiatoimistot, voivat toimia tukiohjelmina tarjoamalla kunnille tietoa, työkaluja ja asiantuntija-apua. Sitoumuksen toteutumista seuraa Covenant of Mayors -toimisto, ja Suomessa tukiohjelmina toimivat muun muassa Kuntaliitto ja kaupunginjohtajien ilmastoverkosto.

- **Kestävien hankintojen ja Green Deal -tyyppisissä vapaaehtoisissa sopimuksissa** kunnat voivat sitoutua lainsäädäntöä tiukempiin ja kunnianhimoisempiin toimiin. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa korostetaan tällaisten vapaaehtoisten sopimusmallien roolia esimerkiksi rakentamisen ja hankintojen päästövähennyksissä, joissa kunnilla on merkittävä ohjausvalta.
- **Kuntien ilmastotyön vertais- ja kehittämisverkostot** perustuvat vapaaehtoiseen yhteistyöhön. Verkostot tukevat kuntien ilmasto- ja energiatyötä tarjoamalla vertaisoppimista, ohjeistusta, laskentamalleja ja koulutusta kuntien osaamisen ja toimeenpanokyvyn vahvistamiseksi, liittyen esimerkiksi päästölaskentaan, sopeutumiseen ja liikkumiseen.

Aloitteessa mainitun EU:n ennallistamisasetuksen tavoitteena on parantaa luonnon tilaa laajasti eri ympäristöissä sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella. Ympäristöministeriön mukaan ennallistamisasetus jättää jäsenvaltioille liikkumavaraa asetuksen toimeenpanossa, ja asetusta voidaan toimeenpanna esimerkiksi vapaaehtoisin keinoin. Suomessa on toteutettu ja tehdään merkittäviä toimia luonnon tilan parantamiseksi esimerkiksi Helmi-, METSO, Ahti ja NOUSU-ohjelmissa sekä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan CAP-suunnitelmassa. Ympäristöministeriö ja Maa- ja metsätalousministeriö valmistelevat kansallista ennallistamissuunnitelmaa, jonka pitäisi tulla lausunnoille huhti-toukokuussa 2026.

Esitys asettaa Savonlinnan kaupungin tavoitteeksi hiilineutraaliuden saavuttaminen vuoteen 2035 mennessä

Kaupunginvaltuusto on päätöksellään 16.2.2026 § 16 hyväksynyt Savonlinnan kaupunkistrategian vuosille 2026-2029. Strategiaan on

kirjattu, että *Savonlinna sitoutuu Etelä-Savon maakunnan ilmastotavoitteisiin ja pyrkii olemaan hiilineutraali 2035*. Aloitteessa esitetty toimenpide hiilineutraaliustavoitteen asettamiseksi on jo toteutunut.

Vaikutusten ennakoarviointi

Vaikutukset riippuvat esitettyjen toimenpiteiden toteutuksesta.

Toimivalta	Hallintosääntö 4 luvun 6 §
Esittelijä	Rakennustarkastaja Karvinen Juha
Päätösehdotus	Lautakunta päättää viedä valtuustoaloitteen tiedoksi kaupunginjohtajan johtoryhmälle ja kaupunginhallitukselle mahdollisia toimenpiteitä varten.
Päätös	
Tiedoksi	kaupunginjohtajan johtoryhmä kaupunginhallitus
Toimenpiteet	kaupunginjohtajan johtoryhmä kaupunginhallitus